



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 332/05-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. novembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť J. J., toho času vo výkone trestu odňatia slobody, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv uznesením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/1 Gn 2782/05-12 z 9. septembra 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. októbra 2005 doručená sťažnosť (z 24. októbra 2005) J. J., toho času vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv nezákonným uznesením Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) č. k. IV/1 Gn 2782/05-12 z 9. septembra 2005.

Sťažovateľ podal 6. júna 2005 trestné oznámenie na E. G. pre podozrenie z trestného činu vraždy, ktorý mala spáchať spolupáchateľstvom so sťažovateľom a M. G.,

argumentujúc, že v čase spáchania trestného činu (zo 7. mája na 8. mája 2002) bola s nimi v byte v B. a mala sa fyzicky podieľať na usmrtení svojho otca (konanie v trestnej veci týkajúcej sa uvedeného trestného činu bolo vedené v prvom stupni na Krajskom súde v Bratislave - ďalej len „krajský súd“, pod sp. zn. 3 T 1/03).

Prokurátorka Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) uznesením č. k. 2 Kn 2353/00-7 z 9. augusta 2005 trestné oznámenie sťažovateľa odmietla podľa § 159 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s tým, že v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi a M. G. pre trestný čin vraždy, ktorý mali spáchať spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona a za ktorý boli obaja odsúdení, sa E. G. nepodarilo dokázať, že by sa fyzicky podieľala na smrti svojho otca.

Uznesenie krajskej prokuratúry č. k. 2 Kn 2353/00-7 z 9. augusta 2005 napadol sťažovateľ sťažnosťou z 15. augusta 2005 doplnenou ďalším podaním z 23. augusta 2005, v ktorom uviedol, že orgány činné v trestnom konaní mali konanie E. G. posúdiť ako účastiť na trestnom čine vraždy formou organizátorstva a pomoci podľa § 10 ods. 1 písm. b) a c) Trestného zákona.

Uznesením č. k. IV/1 Gn 2782/05-12 z 9. septembra 2005 zamietla prokurátorka generálnej prokuratúry sťažnosť sťažovateľa z 15. augusta 2005, doplnenú podaním z 23. augusta 2005, podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú konštatujúc: *„Podľa § 147 ods. 1 Trestného poriadku, na základe sťažnosti J. J. preskúmala som zákonnosť a dôvodnosť výroku uvedeného v uznesení prokurátorky Krajskej prokuratúry v Bratislave z 9. augusta 2005 sp. zn. 2 Kn 2353/05-7, ako aj konanie ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo, ale nezistila som dôvod na vyhovie podanej sťažnosti a teda na zrušenie napadnutého uznesenia a na vydanie pokynu na začatie trestného stíhania a vznesenia obvinenia E. G. za trestný čin vraždy spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, 2 písm. b) Trestného zákona a to ani vo forme organizátorky na tomto trestnom čine podľa § 10 ods. 1 Trestného zákona, resp. za iný úmyselný násilný trestný čin, alebo trestný čin nadržovania podľa § 166 Trestného zákona.*

Zo záverov trestného konania vedeného voči J. J. a spol. je evidentné, že útok E. G. na telo jej otca nebol takej intenzity, aby odôvodňoval jej trestné stíhanie zo spolupáchateľstva s obžalovaným J. J. a M. G. vo vzťahu k trestnému činu vraždy podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona.

Ďalej bolo preukázané, že E. G. sa bála brániť otca pred fyzickými útokmi M. G., lebo tento ju predtým tak udrel, že jej začala tiecť krv z nosa, lebo ho mala zlomený. Priznala, že otca udrela aj ona, ale z podnetu jej manžela, lebo mala z neho strach.

Vzhľadom na takto zistený skutkový stav, konanie E. G., nie je možné právne podriaďiť pod iné trestné činy, kde sa vyžaduje úmyselné cielené konanie, pre naplnenie zákonných znakov týchto trestných činov. E. G. protiprávne konala pod nátlakom a zo strachu.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, sťažnosť J. J. ako nedôvodnú zamietam.“

Sťažovateľ namieta nezákonnosť uznesenia generálnej prokuratúry č. k. IV/1 Gn 2782/05-12 z 9. septembra 2005 tvrdiac: „... To sú črty dvojakého práva, a to, že niekto je za to vinný iný nie, podľa toho čo treba verejnosti predostrieť....“

K sťažnosti sťažovateľ pripojil fotokópie uznesenia krajskej prokuratúry č. k. 2 Kn 2353/00-7 z 9. augusta 2005 a uznesenia generálnej prokuratúry č. k. IV/1 Gn 2782/05-12 z 9. septembra 2005. Zároveň požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Nevyhnutnou podmienkou konania ústavného súdu o individuálnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy je vznesenie relevantných námietok zo strany sťažovateľa spočívajúcich v uvedení skutočností svedčiacich o porušení jeho základných práv alebo slobôd rozhodnutím, opatrením, procesným postupom, príp. inou

aktivitou alebo nečinnosťou konkrétneho orgánu verejnej moci (orgánu štátnej správy, územnej alebo záujmovej samosprávy, súdu atď.).

Pokiaľ takéto konkrétne skutočnosti v argumentácii sťažovateľa obsiahnuté nie sú, ústavný súd sťažnosť odmietne (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V súvislosti s konaním vedeným na ústavnom súde pod sp. zn. III. ÚS 217/05 (o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľa) ústavný súd zo spisu krajského súdu sp. zn. 3 T 1/03 zistil, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 T 1/03 z 1. decembra 2003 uznal sťažovateľa vinným z trestného činu vraždy spolupáchateľstvom podľa ustanovenia § 9 ods. 2 a § 219 ods. 1 Trestného zákona a bol mu vymeraný trest odňatia slobody, pričom rozsudok bol sťažovateľovi doručený 22. decembra 2003 a jeho právnomu zástupcovi 5. januára 2004 (č. l. 556 predmetného spisu).

Sťažovateľ podal 2. januára 2004 proti prvostupňovému rozsudku odvolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol uznesením sp. zn. 3 To 1/2004 z 12. februára 2004 tak, že odvolanie sťažovateľa zamietol a rozsudok prvostupňového súdu nadobudol daným dňom právoplatnosť.

Podstatou sťažovateľovej sťažnosti je teda tvrdenie, že uznesením generálnej prokuratúry č. k. IV/1 Gn 2782/05-12 z 9. septembra 2005, ktorým bolo potvrdené uznesenie krajskej prokuratúry č. k. 2 Kn 2353/00-7 z 9. augusta 2005 o odmietnutí sťažovateľovho trestného oznámenia, ktorým sa domáhal začatia trestného stíhania proti inej osobe pre spolupáchateľstvo, resp. účastníctvo na trestnom čine, za ktorý bol sám právoplatne odsúdený, došlo k zásahu do jeho základných práv a slobôd.

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zameral na posúdenie otázky, či mohlo sťažovateľom označeným spôsobom dôjsť zo strany generálnej prokuratúry k porušeniu niektorého zo sťažovateľových základných práv alebo slobôd zaručených v ústave, resp. v medzinárodnej zmluve, ktorou je Slovenská republika viazaná, čo je aj jeden z predpokladov prípadného ustanovenia právneho zástupcu sťažovateľovi pre

účely ďalšieho konania pred ústavným súdom (sťažovateľ neoznačil konkrétne základné právo alebo slobodu, ktoré mali byť v danom prípade porušené, požiadal však o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom s tým, že tento môže napomôcť odstráneniu formálnych nedostatkov sťažnosti).

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry uviedol, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania voči označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí samo osebe medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (II. ÚS 42/00).

Ústavný súd taktiež vyslovil, že «Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy... nie je ani oprávnenie „každého“, aby na základe jeho návrhu (podnetu) bol orgán prokuratúry povinný podať obžalobu voči označeným osobám. Takéto základné právo „každého“ nie je upravené ani v ústave, ani v Trestnom poriadku, prípadne v Zákone o prokuratúre» (I. ÚS 64/96, II. ÚS 42/00).

Ani z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (pokiaľ je jeho aplikovateľnosť založená na „trestnom obvinení“ inej osoby) nevyplýva v trestnom konaní právo na začatie a vedenie trestného stíhania proti niekomu (pozri rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vec *Helmers v. Švédsko* z 29. októbra 1991, § 29, vec *Perez v. France* z 12. februára 2004, § 70).

Podľa ústavného súdu by o porušení sťažovateľových základných práv bolo možné uvažovať len v prípade, ak by orgány činné v trestnom konaní nevenovali trestnému oznámeniu sťažovateľa pozornosť, ktorú vyžaduje zákon. Uvedené orgány však trestné oznámenie sťažovateľa preverili, t. j. preskúmali prípadnú trestnú zodpovednosť osoby, proti ktorej smerovalo, a na základe výsledkov obsiahleho dokazovania vykonaného v trestnej veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 3 T 1/03 dospeli k záveru, že v uvedenom prípade nedošlo k naplneniu materiálnych a formálnych znakov niektorej zo skutkových podstát trestného činu konkrétnou osobou. Skutočnosť, že orgány činné v trestnom konaní v tomto prípade nezačali trestné stíhanie voči konkrétnej osobe

vznesením obvinenia však podľa názoru ústavného súdu nemôže znamenať porušenie sťažovateľových práv.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pričom rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (predovšetkým o jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2005